

E-elust E-Eestis

Tiina Leemets

2020. aastal oli e-kevad. Usutavasti saab enamik sellest käigu pealt loodud sõnast aru, olles neil kuudel teinud oste e-poodides, aidanud lapsi e-õppes, osalenud e-koosolekutel või ajanud muid argiasju eriolukorra tõttu interneti kaudu.

Lühend *e-* (seletus sõnastikes 'elektrooniline, elektron-') on oma moodi põnev: see käibib ainult liitsõnade esiosana ning on seejuures väga produktiivne ehk võimaldab luua järjest uusi sõnu.

1999. aasta õigekeelsussõnaraamatus on sõna *e-post*, 2006. aasta ÕSis juba eraldi lühend *e-*. Usutavasti oligi *e-post* (tõlkelaen inglise sõnast *e-mail*) see, mis lühendi tuttavaks tegi.

Sõnastikutegijate kasutada olevas tekstikorpuses leidub *e*-sõnu kümnete kaupa. E-postitsi peame oma e-aadressidel e-kirjavahetust. Paberi kõrval on e-lugeriga loetav e-raamat, e-ajakiri, e-töövihik, e-retsept, e-kalender, e-viisa, e-arve, e-deklaratsioon, saab täita e-vorme ja e-ankeete ning kirjutada e-hinnanguid ja e-tee-teid. E-tegevuste ja e-teenuste seas on e-koolitus, e-äri, e-valimised, e-hääletamine (kus saab anda e-hääle), e-turve, e-tollimine, e-parkimine, e-makse, laiemaid valdkondi e-haridus, e-kultuur, e-majandus, e-pangandus. On tehtud e-pressikonverentse, e-näitusi, e-treeninguid ja e-etteütlosti, töötavad e-pank, e-raamatukogu, e-kaubamaja, e-maksuamet, e-politsei, e-valitsus. Inimeste hulgas on e-õppija, e-koolitaja, e-tudeng, e-valija, e-ostja, e-sportlane, e-kodanik, e-eestlane. Elu nõuab e-tehnoloogiat, e-seadmeid ja e-oskusi ning pakub e-võimalusi, e-kogemust, e-demokraatiat, e-arengut ja e-edu, võime olla uhked oma e-riigi E-Eesti üle. Viimastes näidetes ei olegi *e-* enam täpselt sama mis *elektron-*, täpsemaks sünonüümiks võib sobida *digi-*, *virtuaal-*, *neti-*, *küber-* vm.

Valdavalt käib *e-* nimisõnade ette, ent seda on liidetud ka tegusõnaga (võimalus e-hääletada, pilte saab e-postitada, kaubamaja on

e-avatud) ning omadussõnaga (e-teemaline, e-oskuslik, soovitus olla digiärksad ning e-häälekad). Lühendiga saab mängida, näiteks korraldab e-kaubanduse liit müügikampaaniat nimega E-smaspäev.

On muide teinegi *e-*, mida kohtab peamiselt argikeelsetes sõnades *E-ained* ja *E-vaba*. See viitab toidu lisaainetele, mis on tähistatud Euroopa Liidu ühtse süsteemi järgi (näiteks säilitusaine E220).

Lõpuks paar korduma kippuvat keelenõuannet. E-posti ehk elektronposti sünonüüm on ilma *e*-ta meil (muud meili eesti keeles ei tunta). Teiseks küsitakse sageli, kas kirjutada lahku *e-posti aadress* või kokku *e-postiaadress*. Mõlemat saab põhjendada, ent dilemmast päästab *e-aadress* või *meiliaadress*. Kolmandaks, *e-* ei ole märk nagu @ või §. Lause algul ja ametlikes asutusenimetustes (Eesti E-kaubanduse Liit) käib lühendiga algav liitsõna suure tähega. Reeglikohane oleks suur täht ka püsikindlates sidekriipsuga nimedes: E-Selver, E-Tallinn, E-Eesti.

Postimees 30. V 2020